

Departament d'Història Medieval, de Paleografia i Diplomàtica
Facultat de Geografia i Història
Universitat de Barcelona

EL BAIX MARESME A L'ÈPOCA BAIX MEDIEVAL

Presentada per **Montserrat Richou i Llimona**
per optar al títol de Doctora en Història Medieval

Tesi de doctorat dirigida pel
Dr. Antoni Riera i Melis
Catedràtic d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona

Programa de Doctorat "Món medieval i modern.
Últimes línies de recerca".
Bienni 2003-2005

Maig 2007

A la meva petita i gran família,
especialment a Maria Montserrat,
la meva mare, i a Maria, la meva filla!

ÍNDEX

Introducció.....pàg.3

PART PRELIMINAR

1.- FONTS i METODOLOGIA	pàg.7
1.1.-Les fonts.....	pàg.9
1.2.-La metodologia	pàg.20
1.3.-Taula d'abreviatures	pàg.22

PRIMERA PART

LA TERRA.....pàg.23

2.-EL MARC GEOGRÀFIC.....pàg.25

3.-LES TIPOLOGIES CONTRACTUALS.....pàg.33

    3.1.-L'emfiteusi i les seves escriptures.....pàg.33

    3.2.-Altres tipologies contractuals.....pàg.59

        3.2.1.-Les permutes.....pàg.59

        3.2.2.-Els arrendaments o lloguers.....pàg.63

        3.2.3.-Les compravendes .....

            3.2.3.1.-Les compravendes pures .....

                3.2.3.1.1.-Les compravendes de béns alouers.....pàg.72

                3.2.3.1.2.-Les compravendes de béns gravats amb cens pàg.79

                3.2.3.1.3.-Les compravendes de drets sobre les tinences....pàg.88

                3.2.3.1.4.-Les compravendes de recuperacions de tinences

                    franques i lliures de cens.....pàg.90

                3.2.3.1.5.-Les compravendes de revessejats .....

                3.2.3.1.6.-Les compravendes d'altres béns.....pàg.95

                3.2.3.2.-Els empenyoraments i les compravendes a carta

                    de gràcia .....

                        3.2.3.3-Els violaris i els censals morts.....pàg.106

    3.3.-Els béns objectes dels contractes.....pàg.129

        3.3.1.-La terra .....

        3.3.2.-L'habitatge .....

        3.3.3.-Altres objectes contractuals .....

    3.4.-Els subjectes dels contractes.....pàg. 174

        3.4.1.-Els senyors .....

            3.4.1.1.-Els senyors laics .....

            3.4.1.2.-Els senyors eclesiàstics .....

            3.4.2.-La pagesia i la gent dels oficis .....

                3.4.2.1.-Els Arnó de Cabrera.....pàg.199

                3.4.2.2.-Els Botey i el Ferrer de Premià .....

                3.4.2.3.-Els Aroles de Vilassar .....

                3.4.2.4.-La gent dels oficis .....

    3.5.-Conclusions .....

.....pàg.230

SEGONA PART

EL MATRIMONI i LA FAMÍLIA BAIXMEDIEVAL	pàg.235
4.-EL MATRIMONI i LA FAMÍLIA BAIXMEDIEVAL.....	pàg.237
4.1.-El matrimoni	pàg.237
4.2.-La tipologia dels contractes matrimonials	pàg.249
4.2.1.-L'heretament o les donacions a l'hereu i a la pubilla	pàg.250
4.2.2.-El dot o la legitima de les filles cabaleres.....	pàg.275
4.2.3.-L'esponsalici o escreix	pàg.300
4.2.4.-L'eixovar o el dot del pubill.....	pàg.328
4.2.5.-Els Capítols Matrimonials.....	pàg.344
4.3.-La família BaixMedieval.....	pàg.356
4.4.-Conclusions.....	pàg.384

TERCERA PART

LA MORT	pàg.387
5.-LA MORT	pàg.389
5.1.-Els testaments i la seva estructura.....	pàg.391
5.1.1.-El protocol inicial.....	pàg.392
5.1.2.-Les disposicions testamentàries	pàg.409
5.1.3.-El protocol final, els deutes i els codicils	pàg.437
5.2.-Els rituals funeraris al voltant de la mort	pàg.444
5.2.1.-Els llegats religiosos	pàg.445
5.2.2.-Les cerimònies funeràries	pàg.489
5.2.3.-Les cerimònies de commemoració.....	pàg.518
5.3.-Conclusions.....	pàg.547

PART FINAL

6.-CONCLUSIONS FINALS.....	pàg.553
7.-ÍNDEXS	
7.1.-Índex de taules	pàg.559
7.2.-Índex de gràfics	pàg.563
8.-BIBLIOGRAFIA	pàg.566